

Először mindegyik egyesület vagy központ segélyösszeget állapít meg, amelyet a közös obulusok gyarapítanak, s ezzel megindul a szent célra való gyűjtés. A legkisebb adományokat is elfogadják, és azok is nagyon hasznosak lesznek. A 2 koronán felüli adományokat a sajtóban is közlik.

Csak anyagi eszközökkel tudunk gondoskodni a rászorultakról és enyhíteni a fájdalmakat; hozzájárulunk, hogy megkönnyítsük a golyók tüzebe mentek felgyógyulását, és tehermentesíteni és segíyezni tudjuk a boldogtalan gyermekeket és a támogatás nélkül maradt magatehetetlen öregeket.

Erőnket összefogva a legfontosabb erkölcsi szolgálatokat végezhetjük el. A nő akaratával képes csodákat művelni. Fogjon össze kicsi és nagy, hogy pótoljuk annak munkáját, aki támaszunk volt. Menjete ki a mezőre dolgozni, folytassátok munkátokat az iparban, a kereskedelemben és értelmiségi vonalon; a nő minden vonatkozásban képes helyettesíteni és szolgálatokat ellátni a férfi helyett, bizonyosságot adva az igazi nőiség szerepéről.

Mindegyik egyesület önállóan fog dolgozni körzetében, egyetértésben a polgári hatóságokkal és követve a Vöröskereszt irányítását.

Román nők, ne csüggedjete el! Töröljéte le gondoktól elgyötört arcotokról a könnyeket, — erősítéte meg szíveiteket, mindenekelőtt ősi hitünk erejével, a Mindenhatóban való reménnyel lépjünk az Úr házába segítségért könyörögni a győzelemért és seregeink szerencsés visszatéréséért.

Végül jelszavunk ez legyen: *Munkára fel*, — nehéz, komoly munkára, hogy a fájdalmak enyhülését elősegítsük.

Brassó, 1914. július 22-én

Maria B. Baiulescu,
a Magyarországi Román Nők Szövetségének elnöke

C

1914 aug. 5

Ghyczy Tihamér határrendőrségi tanácsos jelentése a belügyminiszterhez a Szlovák Nemzeti Párt készülő nyilatkozatáról

BM 1914–XII–148 res./1914.
(Gépirásos levél)*

Tárgy: Tót nemzetiségi párt kiáltványa.

Nagyméltóságú Belügyminiszter Úr!

Budapest.

A túrócszentmártoni kirendeltség jelenti, hogy a tót nemzetiségi párt kiáltvánnyal akar fordulni a tót néphez. A kiáltvány fogalmazványát — melyet a kirendeltség vezetőjének bemutatnak — ma adták sajtó alá.

A kirendeltség jelentése szerint a kiáltvány igen lojális. Elítéli a serajevói gaz merényletet, amelynek következményeként tünteti fel azt, hogy az ország északkeleti határán fegyveres összeüt-

* Az aláírás mellett címeres körpecséttel: „M. KIR. HATÁRSZÉLI RENDŐRKAPITÁNYSÁG LIPTÓSZENTMIKLÓS”.

közésre kerülhet a dolog, ők megadták emberben és jószágban — bár könnyes szemmel — de szívesen, habozás nélkül mindazt, ami ahhoz szükséges, hogy a hazát és a dinastiát megvédjék, mert hiszen a tót nép jövője a jelenlegi államformában biztosítható legjobban.

Tagadhatatlan ugyan — mondja tovább a kiáltvány szövege — hogy mint szlávok ezen országgal vérrokonságban állunk, ez azonban nem jelenti azt, hogy dinastiánk és hazánk iránti kötelességünket ne teljesítsük, és felhívja a kiáltvány a tót népet, hogy ezen válságos időkben minden mozgalomtól tartózkodjék. Befejezésül hozzáfűzi, hogy ha majd a béke ismét helyreállott, akkor ismét minden törvényes eszközzel küzdeni fognak a tót nemzetiség fejlődése érdekében.

A vérrokonság említését és a béke helyreállítását követő időkre jelzett törvényes eszközökkel megvívandó küzdelmet illetően aggályaim vannak s célszerűbbnek vélném ezek törlését a szövegből. A kérdés nagy horderejénél fogva azonban ezen kérdésben nem mertem Nagyméltóságod utasítása nélkül eljárni. Ezért tehát a túrócszentmártoni kirendeltség vezetőjét táviratilag arra utasítottam, hogy további rendelkezésemig az engedélyt meg ne adja s kérem Nagyméltóságod távirati rendelkezését.¹

Liptószentmiklós, 1914 augusztus 5.

Ghyczy Tihamér s. k.
M. Kir. Határrendőrségi Tanácsos

D

1914 aug. 6

A Szlovák Nemzeti Párt elnökségének nyilatkozata a világháború kitörése után a szlovák nemzet hűségéről és a párt tevékenységének a háború idejére való felfüggesztéséről¹

A bűnös szarajevói gyilkosság következtében, melynek áldozatául esett Ferenc Ferdinánd főherceg öfensége, megboldogult és dicső trónörökösünk s fenséges hitvese, hazánk és mi, annak legősbibb lakosai öreg s békeszerető urunk s királyunk egész birodalmával egyetemben váratlanul és semmit sem sejtve háborúban találtuk magunkat.

Ez a háború délen már több nappal ezelőtt kitört s maholnap kitörhet monarchiánk északkeleti részén is.

A róla szóló hír már minden bizonnyal eljutott az Úr által nemzetünknek adományozott föld legrejtettebb zugába is.

A kegyelmes kiáltványban, amelyben a császári, apostoli és királyi Felség valamennyi népének kegyeskedett a háború kitörését tudtul adni, a legfelsőbb bizalom nyilvánul meg az iránt, hogy most is valamennyien tömörülünk magasságos trónja körül s hazánk becsülete, dicsősége és nagysága érdekében a legsúlyosabb áldozatokat is meghozzuk.

A mi szlovák népünk az iránta kinyilvánított legmagasabb bizalmat részben már meghálálta azzal, hogy könnyekkel a szemében bár, de ellenkezés nélkül és lelkesen útnak indította hadköteles ifjainak megszámlálhatatlan ezreit a katonai zászlók alá, s a katonai kincstárnak a legsürgetőbb tábori munkákhoz odaadta birtokainak legjavát, amely feltétlenül szükséges a föld megműveléséhez.

Egy pillanatilag sem kételkedünk abban, hogy ifjúságunk a harctéren is a bármilyen erős ellenféllel vívott küzdelemben igazolni fogja legkegyelmesebb uralkodónk nemzetünkbe vetett bizalmát.

¹ A jelentés keltezése alapján nem valószínű, hogy az egy nappal később megjelent nyilatkozat közléséhez (Národnie noviny 1914. aug. 6; 91. sz. 1. l., kötetünkben: D irat) megérkezhetett volna a belügyminiszteri jóváhagyás.

¹ Eredeti címe és lelőhelye: *Od predsedníctva Slovenskej národnej strany* — A Szlovák Nemzeti Párt elnökségétől. — Národnie noviny 1914. aug. 6; 91. sz. 1. l.